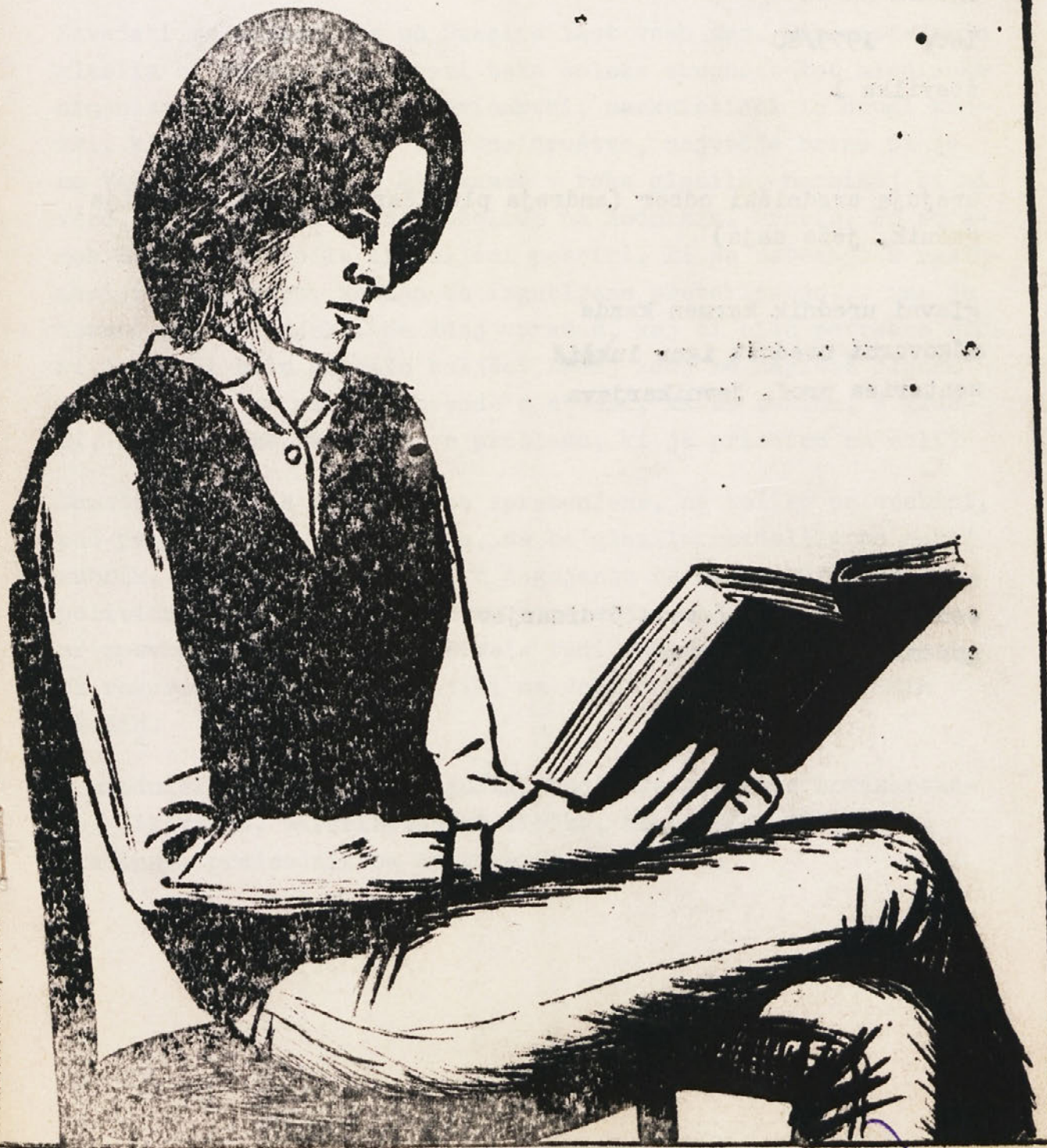

mi letnika 1981/82

STEZICE

SIMNAZIJA NOVO MESTO 4.ŠT.

s t e z i e e

glasilo novomeških gimnazijcev

letnik XXVII

let 1979/80

številka 1

urejuje uredniški odbor (andreja pleničar, vesna kos, lidija
gačnik, ježe saje)

glavni urednik karmen kenda

odgovorni urednik igor lukšič

mentorica prof. jevnikarjeva

naklada 500 izvodov

ena posameznega izvoda 5 dinarjev

premila marija šenica

BESEDA UREDNIŠTVA

Stezice so glasilo novomeške gimnazije. Toda, ali resnično odražajo vsa gibanja, življenje in bistvo gimnazijskega sveta? Uredništvom že nekaj let nazaj očitata preveliko zaprtost glasila - vendar, uredniške odbore so v glavnem sestavljali člani literarnega krožka, pisali in zbirali so v glavnem literarne prispevke. Kljub temu da smo želeli razširiti tematiko, naša prizadevanja niso bila uspešna, niso naletela na pravi odmev pri dijakih.

Zavedati se moramo, da so Stezice last vseh nas. Pri nastajanju glasila bi morala sodelovati tako šolska skupnost kot mladinska organizacija, literarni, novinarski, marksistični in drugi krožki, klub OZN in šolsko športno društvo, največje breme pa je na VAS samih, na tebi, ki vzameš v roke glasilo. Marsikaj ti ni všeč, to si povedal tudi sošolcem na hodnikih. Praviš: Po straneh Stezic tavajo le izgubljeni pesniki, ki se zatekajo k resignaciji in brezupu, tožijo za izgubljeno preteklostjo... vse je temno, neživljenjsko. Se kdaj vprašaš, kaj bi bilo potrebno storiti, da bi bilo glasilo boljše? Zakaj kdaj ne napišeš članka o tem, zakaj ne napišeš besede o stvari, ki te zanima, o glasbi, s katero se ukvarjaš, o problemu, ki je prisoten na šoli?

Današnje Stezice so že malce spremenjene, ne toliko po vsebini, pač pa po obliki. Predlagamo, da bi glasilo razdelili na nekaj rubrik, v katerih bi pisali o dogajanju na šoli, spremljali politična, kulturna in športna dogajanja, objavljali literarne prispevke. Upamo, da bo zaživela tudi rubrika Pisma, v kateri bi razpravljali o problematiki na šoli in sploh o problemih mladih.

V uredniški odbor bomo vključili tudi predstavnike novinarskega, likovnega, marksističnega krožka, kluba OZN, ŠSD, MKUD, mladinski predsednik pa bo odgovorni urednik.

Stezice bi morale biti glasilo, ki bi nas združevalo, na katerega straneh bi se spoznavali, skupno reševali probleme. KAJ STORITI? Na to vprašanje si uredništvo samo ne zna odgovoriti, zato te vabimo, da se udeležiš razprave, ki bo organizirana po izdaji prve številke Stezic. O natančnejšem datumu te bomo obvestili preko zvočnika in oglasne deske.

ODMEVI, ODMEVI, ODMEVI, ODMEVI, ODMEVI, ODMEVI, ODMEVI, ODMEVI

OB 6. KONFERENCI NEUVRŠČENIH V HAVANI

Položaj v svetu pred šesto konferenco neuvrščenih v Havani

Obstoj sveta še nikoli ni bil tako ogrožen, kot je danes. Imperialistične, kolonialistične in rasistične sile so še vedno zelo močne. Še naprej hočejo izkoriščati narode na jugu Afrike, na Bližnjem vzhodu in v drugih predelih sveta. V ta namen sklepajo tajne pogodbe z reakcionarnimi državami, s katerimi se obvezujejo, da bodo zatirali narodnoosvobodilna gibanja na zasedenih ozemljih. Dogovarjajo se za oblike boja proti enotnosti neuvrščenih držav in OZN. V organizaciji združenih narodov jim to dokaj uspeva, saj ta nikakor ne more zagotoviti enotnosti akcije proti rasističnim režimom. Na drugi strani pa OZN pomaga narodnoosvobodilnim gibanjem in vsem nerazvitim državam.

Mednarodni odnosi so še vedno napeti in nestabilni. Oblikujejo se nova krizna žarišča. V jugovzhodni Aziji je vdor Vietnama v Kampučijo zapretel miru in varnosti sveta. Interes blokov in velesil je danes prisoten povsod po svetu. Zato je vsak še tako nedolžen mednarodni spopad gotovo v interesu vsaj ene izmed velesil. V zaplet se vključijo vsi interesenti in tako se oblikuje žarišče, nevarno za svetovni mir.

Mednarodne družbe težijo k nadaljevanju izkoriščanja narodov nerazvitih področij in krepijo svoje privilegije v mednarodnem ekonomskem redu. Zato ne morejo sprejeti borbe nerazvitih za nov mednarodni ekonomski red. Le-ta bi onemogočal izkoriščanje in zaviranje razvoja nerazvitih držav. Zaostрила se je energetska kriza, ki je izraz krize kapitalizma.

Od Colomba do Havane pa so se mednarodni odnosi marsikje obrnili na bolje. Doseženi so pomembni rezultati v odločilni borbi narodnoosvobodilnih gibanj na jugu Afrike. Čedalje več držav podpira pravično borbo palestinskega naroda za neodtujljive narodnostne pravice. Narodi Latinske Amerike, Karibov in Centralne Amerike so izbojevali pomembne zmage za lastno osvoboditev. SEATO in CENTO pakt sta razpadla. Združene države Amerike in Sovjetska zveza sta sprejeli sporazum o omejitvi jedrskega oboroževanja.

V svetu je bil torej položaj pred šesto konferenco v Havani zelo zapleten, obenem pa je nudil številne optimistične rešitve.

Havanska konferenca

Pred konferenco so neuvrščene države v negotovosti, kakšen bo izid konference, povečale svojo aktivnost. Zavedale so se, da se bodo blokvske sile na konferenci močno trudile razcepiti gibanje. Predvsem Jugoslavija je gostila vrsto šefov oziroma predsednikov vlad neuvrščениh, naši predstavniki pa so obiskali številne neuvrščene države.

Kuba je močno izkoriščala vlogo gostiteljice. Z nedemokratičnimi metodami v vodenju konference je na vsak način skušala uveljaviti svoja stališča. Skupaj z nekaterimi drugimi državami je postavila trditev, da je SZ naravni zaveznik gibanja neuvrščениh, zavzemali so se za to, da neuvrščeni postanejo privesek bloku, sila, s katero bi SZ razpolagala po svoji volji. Jasno je, da bi neuvrščeni izgubili svojo identiteto, cilji, za katere se tako vztrajno borijo, pa bi prešli v pozabo. Neuvrščeni so na konferenci ponovno poudarili, da je gibanje neuvrščениh protiblokvsko in da ne bo nikoli služilo interesom velikih sil.

Niso se mogli sporazumeti, ali naj Kampučijo zastopa predstavnik režima, ki je bil na oblasti pred vietnamskim vdorom, ali predstavnik režima, ki ga je na oblast postavil Vietnam po vdoru v Kampučijo. V gibanju neuvrščenih velja pri sprejemanju odločitev načelo konsenza (soglasje, privolitev) in ne preglasovanja. Ker niso našli skupnega jezika, so se odločili, da bo sedež Kampučije ostal prazen.

Šefi držav oziroma vlad neuvrščenih držav so razpravljali o vseh pomembnih vprašanjih v mednarodnih odnosih (položaj v Južni Afriki, Namibiji, Zimbabveju, Zahodni Sahari, Palestini in Srednjem vzhodu, Koreji, Cipru in jugovzhodni Aziji). Obsodili so vmešavanje v notranje zadeve drugih držav. Obsodili so rasistične, imperialistične in kolonialistične države in pozvali svet k blokadi le-teh.

Nato se je konferenca lotila mednarodnega ekonomskega reda. Strinjali so se z ugotovitvijo, da razvite države rešujejo svoje probleme na račun nerazvitih. Pri tem koristijo monopol v svetovnem gospodarstvu - v proizvodnji, tehnologiji, trgovini in finančnih sredstvih. Te države hočejo ohraniti obstoječe stanje medsebojne odvisnosti, v katerem same hitro bogatijo, revne države pa se razvijajo zelo počasi. Konferenca je ponovno potrdila prepričanje neuvrščenih, da je za trajno rešitev problema držav v razvoju potrebno temeljito spremeniti mednarodne ekonomske odnose. V resolucijo so zapisali zahtevo, da mora OZN razpravljati o uvedbi novega mednarodnega ekonomskega reda. Analizirali so solidarnost in medsebojno pomoč, socialno in ekonomsko sodelovanje med neuvrščenimi in državami v razvoju. Zavzeli so se za krepitev sodelovanja neuvrščenih na vseh področjih.

Razpravljali so o krepitvi OZN, ohranitvi mednarodnega miru, varnosti in enakopravnega mednarodnega sodelovanja, o krepitvi neuvrščenih v OZN.

Ob koncu zasedanja je konferenca sprejela resolucije o obravnavanih vprašanjih in končno deklaracijo. Sprejela je tudi resolucijo o posebnem priznanju tov. Titu kot "enemu izmed očetov" - ustanoviteljev gibanja neuvrščenih:

"Konferenca izraža svojo globoko zahvalo predsedniku Titu za njegov prispevek k oblikovanju principov in ciljev neuvrščenosti, za njegove napore pri ohranjanju in krepitvi enotnosti in solidarnosti neuvrščenih držav in za njegov osebni prispevek k vzpostavljanju miru, enakopravnosti, pravičnosti v svetu."

Konferenca je s tem izrekla priznanje Jugoslaviji, ki ima v gibanju zelo ugledno mesto. Priborila si ga je z doslednim izvajanjem politike, ki sloni na načelih neuvrščenosti.

Konferenca je kljub poskusom velesil, da bi zvedenile moč gibanja, potrdila in okrepila temeljna izhodišča neuvrščenosti, sprejeta že na prvi konferenci neuvrščenih v Beogradu. Gibanje se številčno krepi. V svetu dobiva vse pomembnejšo vlogo v borbi za svobodo in neodvisnost vseh narodov in držav, za mir in varnost, univerzalen sprejem aktivne miroljubne koeksistence, za ekonomski razvoj in družbeni napredek.

(Viri: Medunarodna politika št. 707)

Igor Lukšič, 4.b

USTVARJAMO, USTVARJAMO, USTVARJAMO, USTVARJAMO, USTVARJAMO,

MOST

živela bova vsak
svoje življenje
ko prideva do
konca tega mostu
dolg je a propada
razpoke
naju vlečejo
v globino
ograja je laž
stebri usmiljenje
modrina
ki sili na površje
je umazana s
krutostjo
stisk rok
se bo izgubil
v vodah zaupanja
pogled bo iskal
sledi v nemih deskah
upanje bo zaspalo
na vejah sanj
umrl bo
najin dan
nikoli ne bova začela znova
ne bova poiskala
trdnega mostu
živela bova vsak
svoje življenje
ko prideva do konca
tega mostu

Irena Grahek, 2.a

S I N

Še kako dobro se je spominjal tistih neskončnih dni. Od vsega lepega je ostal samo občutek norega upanja, da se bo vrnila in ga znova poprosila za poljub. Kolikokrat je zaprl oči in živo mu je spomin naslikal njeno telo, črne lase in okrogle zelene oči. Stegnil je roko, hotel je božati mehko kodrasto grivo, pa mu je med prsti spolzelo razočaranje in samota je oblivala majhno sobico.

S prijatelji je bil na plesu. Sedeli so za mizo, polno kozarcev in pivskih steklenic. Zrak, težak in vroč, jih je opajal, in ko je pričel šteti cigaretne ogorke v pepelniku, je z grozo dejal: "Madona, psi, sedemkrat dvajset je menda sto štirideset! Kadimo že osmi pakeljc!" Nihče ni dejal ne, pa tudi, kaj potem, ni bilo slišati. Zmignil je z rameni, dvignil oči iznad vrste steklenic in menda se je takrat zgodilo. Zapičil se je v oči na obrazu sedeče pri sosednji mizi: "He, to pa so oči, to!" Zopet nič! Razneslo ga je: "Prekletu, pa ste menda vsi pocrkali, buldogi!" Tedaj mu je nekdo položil roko na ramo in počil v zloben smeh. Nasršeno se je obrnil in zazijal: "Smrklja blesava, si pijana?" Umirila se je: "Menda, ne vem. Tile tvoji buldogi so pa res crknjeni. Pridi, greva plesat!" Čudno ga je tiščalo, ko mu je naslonila glavo na prsi, roke pa trdo sklenila na njegovem vratu. Nenadoma ga je prijelo, da bi jo poljubil, pa se je sklonil in podrsal z ustnicami po njenem licu. "Kaj vraga pa počenjaš? Sem ti mar dovolila?" Skesano se je zravnal, da je roke na vratu razklenila. "Eh, saj te nisem mislil ugrizniti!" Stala sta na sredi plesišča med telesi in vonjem po cigaretah in znoju. Mirno je potisnil roke v žep, zmignil z rameni in brez zveze zinil: "In potem?" Ona ga je gledala, najprej z zanimanjem, nato s pričakovanjem. Končno je uprla roke v boke, ga izzivalno pogledala in izjavila: "Mislim, da bi ti dovolila poljub." Ni trznil. Šele čez čas jo je pogledal: "Zezaš me!" "Mislim zares. Tebe še nisem imela!"

Potem, morda teden dni za tem, jo je poklical. Ko je vrtel številke, ga je mučilo, kaj neki hoče. Naj se ji izpove kot šolarček, naj jo povabi v kino? Oglasila se je sama: "A, vruga, to si pa ti! Kaj hočeš?" Zlagal se je: "Tako...Nič. Kako si?" Nekaj časa je slišal samo dihanje, potem pa je z druge strani prišla čisto tiha ugotovitev: "Fant, lažeš!" "Kaj naj ti rečem, da te ljubim?" "Dragi moj, se ne bi zlagal?!" Zaprlo mu je sapo: "Kaaj? Si nora?"

"Zakaj?" "Ti misliš, da,..." "Ne, ne mislim, vem!" "Kaj, za boga križanega veš?" "Da si se zaljubil vame!" Brez besed. Nato: "Kako pa veš?" "Vem, ker sem se jaz vate!"

V mislih je preletel tisto poletje, ko sta bila skupaj. Dan na dan sta tekala po travnikih, gozdovih, nizkih okoliških hribčkih. Rada je imela rože. Rada je prodajala smeh in šale, rada je zafrkavala. Ljubila je vsako minuto svojega življenja, vsepovsod je hotela pustiti del sebe, kot da bi se bala smrti in teme. Noči so puščale v njiju radosti, pahnile so ju v nerazumljivo srečo in ljubezen. Pravzaprav so dajale močan, varljiv občutek povezanosti.

Jutro se je prodajalo soncu. Ležala sta drug poleg drugega, tesno objeta v strahu, da bi izgubila toploto drugega telesa. Nenadoma je skočila pokonci, da so ji dolgi lasje vzvalovili in pokrili gole prsi: "Preklete vendar, jaz se tu ližem s teboj, v meni pa raste kepica krvi in mesa. Zdaj je gotovo taka kot moja pest." Stegnila je pest predse in jo dolgo motrila. Potem se je sklonila k njemu in ga zbudila: "Daj, poljubi me, močno me stisni k sebi!" Bil je začuden: "Kaj vendar ti je?" "Prosim, hočeš?" Objel jo je, poljubil in zdela se mu je nebogljenja in tako drobna, nesrečna. Ko jo je izpustil, je dahnila: "Srečna sem, lepo je s tabo!" Vstala je in stopila pred ogledalo. Pogladila se je po trebuhu in z nasmehom dejala: "Verjetno bo sin. Ko bi le bil sin! Dala mu bom tvoje ime!" Strmel je, noge so mu omrtvele, jezik je otrpnil. Videl je belo kožo, črne, bleščeče

lase in pegice po nosu. Videl je, kako vleče nase kavbojke, majico in jacket. Obula je teniske, znova stopila pred ogledalo in s prsti počesala lase. Pogledala je po sobici, šele potem njega: "Hvala, Jan, lepo je bilo s teboj!"

Slišal je rahel škrt vrat in drobne korake. Potem ni bilo ničesar več. Ko se je zavedel, je oblekel hlače in zdivjal po stopnicah: "Teja, Teja, Tejaaa!"

Karmen Robek, 3.b

Otrok z modrimi očmi
hodi po peščeni obali
nekega oceana.
V očeh umira sivo sonce.
Zadnji žarki se izgubljuje v
tisočernih solzah utopljenega otroka,
ki se igra z iluzijami
svojega otroštva.
Utoplja spomine na nekoga,
ki ga je imel rad.
Umazano telo,
raztrgana srajca,
krvav madež na prsih
in pijan pogled steklenih oči
mu povedo vse.
Modro sonce je zanj utonilo
v breznu brez dna.
Modre oči postajajo krvave
in iščejo modrino...

S senco upanja,
da si človek,
sem te iskala na stopnicah,
ki so vodile v ure neskončnosti.
Pogledala sem ti v obraz
in spoznala, da je na njem nekaj,
česar se bojim.
Hodila sem za časom
in upala, da te bom našla.
Tvoje oči so ostale mrzle,
čeprav je prihajalo poletje.

Mihaela Gregl, 2.c

I.

Kažipot na križišču cest,
ki ne vodijo nikamor,
še vedno ostaja,
ovit v moder veter čaka...

Njene oči, prevarane in krvave,
so polne nikoli rojenih solz.
Tiha in izigrana odhaja na njegove poti,
v njegov ledeni objem,
v njegove črne sanje o smrti nekih poletij.

Kažipot na križišču cest,
ki ne vodijo nikamor,
še vedno ostaja,
ovit v moder veter čaka...

II.

Nekoč,
Nekoč so na njegovi poti
gnezdile bele ptice.

Včeraj,
včeraj so v njegove potne hrepaneče dlani
nasejali seme smrti.
Galebi so bežali z njegove poti,
le kriki so ostali v črnih gnezdih pozabe.

Danes,
danes se je njegov obraz
razbil na belih skalah.

O, bog,
daj jim jok otroka
in pesem trav!

III.

Bil je praznik. Vino je teklo po grlu,
vino je teklo po žilah. Bil je moj
praznik.

Novo rojstvo sebe... Kako smešno!
Rojstvo nečesa velikega v meni... Kakšna
bedna laž!

Rojstvo ljubezni ali iluzije... Bedarija!
Ni bil praznik. Vino je teklo
po grlu, vino je teklo po žilah.
Ni bil moj praznik.

R E. K. A

Nikoli se ni spraševal, kdo da je. Bil je srečen, kajti rekli so mu, da je mlad, mladost pa je zapeljiva sreča s širokimi križi. Ljubil je in drugi so ljubili njega, vendar mu niso nikoli povedali, da jim daje njegova veselost, veselje do dela, njegove otroško zaupljive oči vero v človeka. Morda je preplezal vse zapreke in vlekel s seboj še druge, ne da bi se tega zavedal, ne da bi ga bolelo.

Vendar se je nekega jutra prebudil utrujen in prazen, s široko odprtimi očmi. Nenadoma je začutil v sebi Reko, Reka je bila v njem in okoli njega, ni ji zaupal, a ga je vlekla s seboj, kazala mu je vse svoje obraze, divjala je po strugi, se umirjala in spet besnela, omahoval je z njo, ob pogledu na vsa telesa, ki so bila v njej. Kot da se vsi ti ljudje sploh ne zmenijo za Reko, pa vendar plavajo s tokom, hitreje ali počasneje, kakor pač nanese. In vendar ima počestnica vedno isti nasmešek na obrazu, zaljubljeni parček tam v sredi se sploh ne zmeni za večanje množic v vodah, nedeljska gospodinja pa z užitkom nabira solato. Nikjer na obrazih ni strahu pred Reko, le kdaj pa kdaj koga odnese tok in ostali gledajo za njim z drobno solzo v kotičku očesa in vajenim nasmeškom na obrazu. Vedno več je tistih smehljajočih se ljudi, vljudno prerivanje postaja vedno bolj grozeče, rad bi zavpil, a ni mogel, nikoli v življenju še ni bil tako sam kot v tej trumi, polni želja in hotenj. Sam! Ima res prijatelje? Reka jim je izmaličila obraze. Zakaj občutek sreče, večnosti in vsemogočnosti? Nevednost, nevednost... je kapljal dež v Reko, ki je postajala svinčeno siva ulica mesta, ulične svetilke so se zaman stegovale iz vode, bil je kaplja in drugi so bili kaplje, slutili so, da jih marsikaj veže, da so Reka, pa vendar so bežali drug pred drugim.

Šel je po ulici, a ni srečeval prijateljev... samo znance. Raztreseno jim je pokimal in ti so začudeno strmeli za njim... pa

vendar s skritim zadovoljstvom... vedeli so, da je bil poln nekega zanosu in moči in da je zdaj to izgubil... kaj je izgubil, pa ne bodo nikoli vedeli povedati, bili so otroci Reke.

Karmen Kenda, 3.a

ČIKITATA-

morje, slovo, starost;
klimatska množina
se spušča iz mrkega neba
in vpije-

Čikitata-

ljudje z mrkimi obrazi
in poljub žlahtnega pšeničnega klasja,
v globino odjekne salva
mojega otroštva in hrepenenja,
ki se združi ob misli-

ČIKITATA-

vrni se v moj samotni svet
in pokrij razbrazdani obraz
včerajšnjega dne.

/trenutek/

čutim da
prihaja trenutek-
oddaljen zvok piščali
me spominja nanj
pripravljam se nate
in vpijam prijeten
spomin ki opaja telo in dušo
prišel boš
nenapovedan in odločen
ter me prisilil da
se zaprem v kocko
ki bo postala moja usoda

krut si a spoštujem te
popackaj me z nečim
da me ljudje ne bodo spoznali
zabriši moj obraz
trenutek časa
zabriši in me reši
pred krutimi pogledi
ONI ne prenesejo spomina
na trenutek ki izgine v
komodi in kljub temu
zapusti neskončno bolečino
v ranjeni duši...

OSTRINA

Želela sem miru in prijateljstva
in dobila sem psovko v obraz.
Ne bom več iskala bližine prijateljstva...
zaprla se bom v svojo
roževinasto lupino
in v črni belini sanjala
o sreči!

Človek lahko odvrže umazano obleko,
moreče tišine duševnosti ne more-
nikoli - NIKOLI - nikoli...

JESENSKI MAJ

Beli cvet je pokimal v majski dan-
srečen, ker živi,
srečen, ker raste,
srečen, ker ne ve za zlobo, zavist in
vprašljivo prihodnost,
srečen, ker ljubi življenje,

srečen, ker ve ZAKAJ živi, ljubi, raste,
srečen, ker bo postal neko dovršeno
dejstvo.

Kaj vse bi človek
dal le za trenutek
življenja drobnega lista,
le za trenutek življenja v sreči.

Violeta Bunc, 2.b

I.

Sveča dogoreva.
Sajast plamen plapola v črni noči.
Nežna lučka v brezmejni temi-
človek, nebogljeno bitje, v krutosti sveta.
Zapihlja veter,
plamenček vzdrhti,
ugasne-
nov ritem življenja,
človek kloni.

II.

Mati
s truplom v naročju.
Sedi;
na izsušene prsi si privija mrtvo dete
in z grozo v očeh gleda belega človeka,
ki mori njene brate.
Povsod kri,
iznakažena trupla,
jok preživelih.
V zraku vonj po dimu
in smrad ožganih teles.

Ellen Jerele, 2.c

ZAKAJ KAJA PIJE

Pravzaprav ji je ime Katja, a se "t" zdi vsem odveč. Tudi meni je bolj všeč Kaja. Ja, res je. Ona pije. Stara je sedemnajst let. Vsem se to zdi grdo. Mame ne pustijo svojih otrok, da bi se družili z njo. Povedala mi je, zakaj je skrenila.

"Veš, Bena, tudi jaz sem sovražila alkohol. Bila sem pridna punca. Velikokrat sem s prijateljicami posedala tukaj. Tu, v tem baru, se počutim bolje kot doma. Debatirale smo o vsem, tudi o politiki, veš. Nekaterim se ne zdi mogoča tako resnih tem. Danes res nisem več. Ampak takrat, ja, takrat je bilo tako lepo. Ne samo zaradi prijateljic. Bolj zaradi njega."

Malo je prekinila svojo pripoved. Ni bilo težko opaziti, da se bori s solzami. Tako strto me je pogledala, da sem slutila nadaljevanje. Težko, a z željo, da pove nekemu, je nadaljevala.

"Ne, ti ne moreš vedeti, kakšen je bil. To ni bil lepotec ali frajer. Ni bil eden tistih, ki nabirajo trofeje, saj me razumeš, ne. Ravno zaradi tega mi je bil všeč. Čeprav so mi prijateljice govorile, da pri njem nimam šans, da je bil samo enkrat nesrečno zaljubljen, da sovraži ženske, sem se zaljubila. To ni bila več tista osnovnošolska ljubezen kot tolikokrat prej. Še sanja se ti ne, kako sem ga imela rada. Prijatelji so mi povedali, da obstajam. Pogledal me je, kot bi hotel reči: Pazi se, punca. Ne bi rad, da se opečeš, kot sem se sam. Tedaj se nisem bala, da bi me zapustil. Mislila sem samo na to, da bi ga dobila in mu pomagala pozabiti. Nisem silila vanj. Nikoli ga nisem tako gledala, da bi vzbujala pozornost, pa sem vseeno vedela za vsako njegovo kretnjo. Všeč mi je bilo, da je ljubil tiho, v sebi. Prijatelji so naju spravili skupaj. Pogovarjali smo se. V teh debatah sem opazila, da sva si zelo podobna. Kmalu sva se pogovarjala sama. To je bil resen pogovor, ni šlo za komplimente ali ljubezenske izbruhe. Večkrat sva bila skupaj in se zблиževala. Ni mi bilo do tega, da me izkoristi, ampak da si najde

pravo prijateljico."

Opazila sem, da ga še vedno ljubi, zato je njena bolečina toliko globlja.

"Trudila sem se, da je pozabljal svojo bivšo ljubezen. Kako srečna sem bila, ko mi je rekel: -Ti si mi pomagala, da sem videl, kaj je pravo dekle. Ni mi več žal, da sva se razšla. Hočeš vedeti, kako je bilo?- Sama ne vem, zakaj sem odkimala. Hotela sem, da ima nekaj čisto zase, da se ne bi kasneje kesal." Vedno počasneje je govorila. Zamislila se je nad vsakim stavkom, kot da bi dvomila o resničnosti njegove ljubezni.

"Hodila sva objeta. Vedno sva bila skupaj. Kadar sva prišla v bar, je družba rekla: - Stara zakonca! - Nisva se prepirala vse do tistega dne. Telefonirala sem mu, pa ga ni bilo doma. Sama sem šla v mesto. Čeprav nisem nameravala, sem kasneje vseeno odšla v bar. Upala sem, da bo tam. Ni ga bilo. Zvedela pa sem, kje je bil. Bil je doma, z njo. Tako sem se trudila, da bi jo pozabil, pa ga je premamila. Vsa poklapana sem se vrnila domov. Že takrat sem pomislila, da prijateljem ne bi smela verjeti. Popoldne je prišel. Slišala sem glas avtomobila. Skušala sem se v minuti zbrati in pripraviti na vse. Pozvonilo je. Bila sem sama doma. Opazila sem, da je dobre volje. To me je še bolj pogrelo.

- A si sam, kje je pa ona? sem skušala biti nesramna.
- Torej veš! No, potem pa le počasi. Naj se zgodi karkoli, ljubim te. Sedaj me pa poslušaj! Prišla je, da se pobotava, saj veš, da sva bila skregana.
- Nikoli še nisem slišala, da bi bilo dekletu toliko do tega, da se spravi s fantom, ki ga pusti, sem ga prekinila.
- Zakaj pa nisi dvignil slušalke?
- Ona ni dovolila.

Razjezilo me je. Toda tako sem ga imela rada, da se mu nisem upala nič reči. V navalu jeze bi ga samo prizadela. Čisto mirno, verjemi mi, čisto mirno, brez zle namere, sem mu rekla:

- Pojdi, da prespim!

Ti ne veš, kako je bil začuden. Vprašal me je še, če sem kaj jezna. Negotovo sem prikimala. Brez pozdrava se je obrnil in odšel. Sama sebi sem se tedaj zdela otročja. Če sem ga res tako ljubila, zakaj sem mu zamerila. Oh, ko ne bi bila tako ljubosumna. Bena, res sem hotela samo to, da prespim. On pa je razumel drugače. Najhuje je, da sem zvedela, kaj je iskala pri njem in sem bila čisto neupravičeno razburjena. Ko bi se tedaj ne ponesrečil, ko bi bil še živ, bi se mu opravičevala celo življenje. On bi odpustil, vem, da bi. Jaz pa si ne odpustim. Če ga takrat ne bi zavrnila, ne bi vozil tako hitro, ne bi v tistem prekletem ovinku zdrsnil s ceste in se ne bi..."

Zadnje besede ni izgovorila. Očita si njegovo smrt. Saj to je grozno. Kako naj ji povem, da ni kriva, čeprav nekje v sebi mislim, da je.

Že nekaj mesecev je od takrat. Ona pa v vsem tem času ni naredila nič drugega, kot joka in pije.

Druge alkoholike sovražim, njo pa razujem. Toda, ali ima prav, da si očita, da si zavestno uničuje življenje?

"Hočem za njim. Ni me prav razumel, moram mu razložiti, se opravičiti," odgovarja na vse začudene poglede.

Kako dolgo še?

Bena, 3.letnik

KULTURA, KULTURA, KULTURA, KULTURA, KULTURA, KULTURA, KULTURA,

FAUST

Ko sem delo prebral, sem se spomnil Don Quijotovega reka o knjigah: Otroci jih listajo, mladeniči berejo, možje razumejo in starci hvalijo.

Goethejev Faust izvira iz dveh virov: eden je popularni srednjeveški književni motiv, drugi pa zgodovinska osebnost iz časa nemškega humanizma. Prvič se Faust omenja leta 1507. Poročila o njem prenehajo leta 1537 in je verjetno umrl okrog 1540. Najverjetneje je bil kmečkega rodu in se je zaradi bednega življenja takratnega kmeta prepustil tokovom blodniškega življenja, brez stalnega dela in doma. Ker nikjer v takratnih univerzitetnih registrih ne najdemo njegovega imena, lahko sklepamo, da si je protipravno prisvojil akademske naslove. Vendar vse kaže, da si je kljub temu pridobil nadpovprečno znanje, ki ga je znal spretno izkoristiti, tako da se je glas o njem razširil po vsej Nemčiji.

Tekst Goethejevega Fausta je prepoln simbolizma, tako da celo med strokovnjaki ne najdemo enotne razlage. Takšen tekst postane za bralca uganka, in ko je uganka, postaja kljub vsej svoji lepoti nerazumljiv in neprivlačen. Goethe sam pravi, "da so najboljši tisti simboli, ki dopuščajo, da se jim da več pomenov, medtem ko skupen slikovit izvor ostaja vedno isti. "Najpomembnejši nosilki simbolizma sta, poleg Fausta in Mefista, Margareta in Helena. Poskušajmo ju označiti.

V Margaretinem liku, naivnosti in ljubezni, se odraža božansko v obliki človečnosti, brez vsake patetičnosti. To je prikaz najvišje humanosti: lik mladega dekleta, popolnoma naraven, nedolžen, ki v drami dobiva metaforične razsežnosti simbola najčistejše in najlepše človečnosti. Margareta je pravzaprav edini

Mefistov antagonist, edina, ki je popolnoma imuna za njegove napade, med njima ni skupnih stičišč in med njima tava Faust v razmaku neverjetnih človeških zmožnosti: od Mefistove ciničnosti in realizma do neposredne humanosti, ki v svoji čistosti predstavlja človeku božanstvo.

V drugem delu drame stopi na Margaretino mesto Helena, ob katere liku se izgublja, tako zelo prisotni v prvem delu drame, krščanski vplivi in krščanski pogled na svet. V svetu Helene nam osnovni pojmi niso več pot do Boga in pot v Zlo, temveč dviganje človeka do lepote, katere simbol je Helena. Dviganje do življenja v znaku Lepote. V prvem delu je Margareta simbol božanskega v človeškem življenju, v drugem pa je Helena simbol najvišje stopnje pojavnega sveta, lepote, ki povezuje naravo in človeka.

Poskušajmo definirati bistvo drame.

Nikjer nima pojem greha tako odločilne vloge kot v krščanski religiozni zavesti. Nikjer ni personifikacija grešnega načela dobiča tako širokih in plastičnih okvirov, kot jih ima Satan, Vrag. Ves upor proti okovom konvencionalne versko-duhovne morale fevdalnega srednjega veka, vsa želja posameznika, da razvije svojo težnjo po moči in oblasti do maksimuma, dobiva v ljudski domišljiji svojo obliko v privlačni podobi pogodbe, ki jo posameznik sklepa s hudičem. Človek se odreče "tistemu" svetu, odreka se vsemu blaženstvu, ki mu ga vera obljublja, v zameno za vse želje, ki mu jih hudič izpolnjuje še za njegovega življenja.

Faust teži k spoznanju. K spoznanju življenja, bistva, smisla, k popolnosti. Pravimo, da je Faust tragedija človeškega spoznanja. Toda Faust je več kot tragedija, kajti pot človeškega rodu, katerega simbol je Faust, vodi skozi številne objektivne individualne tragedije, toda sama po sebi ni tragična.

Faust je nihilist. On oporeka kakršnokoli vrednost človekovemu življenju, vsakemu njegovemu občutju in duševni vsebini. Mefisto mu brutalno trga in ruši vse njegove ideale, ki so brez povezave z vsakdanjostjo, ponižuje ga do najprimitivnejših oblik človeškega hotenja - vse samo zato, da bi mu dokazal vrednost življenja. In na koncu svoje življenjske poti Faust spozna, da med ciničnim realizmom Mefista in njegovim lastnim fanatičnim idealizmom obstaja tudi tretja rešitev. Katera je ta možnost? Za Fausta je to delo, konstruktivno delo. In v poslednjem trenutku svojega življenja pravi, da je "svobode in življenja vreden samo tisti, ki ju vsakodnevno na novo odkriva."

Tako ostaja delo brez odgovora, ali pa z odgovorom. Nam pa ostaja, da vse to preberemo, razmišljamo o tem in v zrelih letih bomo mogoče spoznali, da življenje teče mimo vprašanja bistva eksistence in človeške popolnosti. Zdi se, da je življenje čisto nekaj drugega, in vsakdo si bo moral sam najti svojo "tretjo" možnost, kajti: "vsakdo nosi sam svoj križ."

Vladimir Jureković, 3.b

MI IN KNJIGA

Na gimnaziji je bila izvedena anketa, s katero smo približno izvedeli, koliko in kaj beremo. Presenetili so me rezultati. Od 37 anketiranih dijakov je večina z lahkoto navedla zadnjih pet knjig, ki jih je prebrala, in njihove avtorje. Poleg tega so morali navesti, kje so dobili knjige. Odgovori so bili zelo pestri. Tako berejo dijaki od zgolj nujnega čtiva in najzahtevnejše leposlovne literature do strokovnih knjig.

Osem dijakov ni navedlo imena dveh avtorjev del, ki so jih prebrali, trije treh in štirje dijaki se niso spomnili niti enega avtorja.

Najbolj bran pisatelj je Konsalik (Dijaki so ga brali kar enajstkrat). Sledita mu Zola in Dostojevski (6 krat), Sienkiewicz (5 krat), Tolstoj (4 krat), Hailev (4 krat), Tagore, Holt, Balzac, Suyin, Tavčar (3 krat), Farah, Svetina, Buck, Kapor, Hesse, Hardy, Dolenc, Wilde, Sartre, Ekström, Segal, Zorman, Kersnik, Selinko, Kesey, Vašte, Cankar, Bach, Steinbeck (dvakrat).

Najbolj brane knjige so: Konsalik: Kirurginja,
Dostojevski: Bratje Karamazovi,
Zola: Beznica,
Tolstoj: Ana Karenina, Vojna in mir,
Hailey: Korenine.

Glede na letnike, ki jih dijaki obiskujejo, ni posebnih razlik. Tako nekateri v prvem letniku bero Dostojevskega, drugi v četrtem ali tretjem pa se "ubadajo" s kar prelahko literaturo glede na starost (in obratno).

Pač pa se pojavljajo razlike v spolu: pri dekletih (ne vseh) imajo prednost ženske pisateljice (Victoria Holt, H.Suyin, Pearl Buck, A.M.Selinko), glavna vsebina del pa se veže na ljubezen (največkrat nesrečno) in napete zgodbe, ki mejijo na kriminalke (Sedem deklet je zelo nagnjenih k temu). Pri fantih posamezniki berejo znanstveno-fantastično literaturo, pustolovska in zgodovinska dela.

Dijaki dobivajo knjige doma, v Ljudski in šolski knjižnici, redki od prijateljev.

Več kot polovica prebranih knjig ima priznano vrednost. Če dejansko stanje vsaj približno ustreza rezultatom ankete, stanje ni tako porazno, kot ga prikazujejo nekateri.

Vsekakor pa premalo beremo dela domačih pisateljev in pesnikov (od 37 dijakov jih je 18 navedlo vsaj eno knjigo domačega avtorja, ki so jo prebrali - od petih).

Tudi poezije nimamo preveč radi (morda le lastno) in po naslovih del in pisateljih, ki so najbolj brani, lahko sklepam, da samozobraževanje pri nas še ni zaživelo.

Andreja Pleničar, 3.a

NAŠA POTA, NAŠA POTA, NAŠA POTA, NAŠA POTA, NAŠA POTA, NAŠA POTA

BRIGADIRJI V FRANCII

Guise, majhno podeželsko mesto na severovzhodu Francije; prelep pogled na skupino opečnatih hišic, ki obkrožajo grič z mogočnim obzidjem srednjeveškega gradu. Pod težo nahrbtnikov, v silni radovednosti, se začenjamo vzpenjati. Domačini se nam porogljivo posmihajo. Na vrhu nam ogromen siv zid zapre pot. Postojimo še nekaj minut, da zberemo v mislih tistih nekaj francoskih besed, s katerimi se bomo predstavili, in se pripravimo za vstop v novi čas in med nove ljudi.

Odrinemo težka železna vrata in oster mrzel duh preteklosti nas ves skrivnosten potegne za sabo. Končno odkrijemo življenje, skupino mladih arheologov, in se v polomljeni francoščini predstavimo. Takoj zvemo, da nismo edini Jugoslovani. Tu je tudi Jožica iz Celja, ki se je pripeljala iz Pariza 200 km kar s taksijem, ki ga pa ne more plačati, in nas že vpelje v kup težav in nesporazumov, saj smo bili kot Jugoslovani že na začetku zaznamovani. Na to pa še nismo mogli misliti, saj smo bili po dvajseturni vožnji zelo utrujeni. Odšli bi spat, pa nas priganjajo z besedo, ki smo jo nato poslušali vsak dan od jutra do večera "rassemblement" (zbor). Ker nič ne razumemo, opazujemo obraze naših bodočih prijateljev in jih posnemamo. Strašno jih moti, če se začnemo pogovarjati v svojem jeziku, ker nas ne razumejo, imajo pa bujno fantazijo. To nerazumevanje smo kasneje kar preveč izkoriščali.

Končno se odpravimo spat v šotore in utrujeni zaspimo na trdi zemlji. Zbudijo nas v meglenem jutru in odpeljejo na zajtrk, kjer se prestrašimo ogromnih kosov kruha, pa kmalu ugotovimo, da videz vara in vse hitro pospravimo. Nato pa na delo. V roke dobimo lopate, krampe in se prvič kar prevneto lotimo dela.

Kmalu pa smo spoznali, da v takem tempu ne moremo nadaljevati, saj se je delalo od jutra do večera. Seveda so nas tudi nahranili in dobivali smo celo malico. Ker smo malicali kar na deloviščih, nas je vedno opazovala množica turistov. Lahko bi si mislili, da so prihajali samo zaradi nas. Gotovo je bilo naše delo tudi zgodovinska znamenitost, saj smo delali kot v davnih časih, brez strojev, počasi in natančno, kamen na kamen, opeko na opeko. Celo odnosi med nami so bili na zgodovinskem nivoju, saj smo bili v gradu dobesedno zaprti, čisto ločeni od modernega sveta, nismo se smeli združevati v skupine in se medsebojno pogovarjati in bila je še vrsta prepovedi, nas pa so vse stalno nadzorovali. Kdo se ne bi po vsem tem vprašal, ali je to arheologija. No, tu smo dobili jasno predstavo, kako obširna in realna je ta znanost, koliko požrtvovalnosti je treba, da se dvigne iz tal ruševine nekdanjega gradu. Šele zdaj, ko je vse minilo, spoznavam vrednost zdravega dela in prav imenitno se mi zdi, da sem zidala s kamni in opekami, ki hranijo v sebi stoletja. Videli so Jeanne de Inou, pogumno lastnico tega gradu, ki je pred 900 leti z zvižajo premagala preštevilno angleško vojsko, priča so bili mnogim grajskim spletkam, mimo njih so se zvrstile najrazličnejše vojske, saj je podzemlje prepreženo s kilometri hodnikov, ki so dali tudi v zadnji svetovni vojni zatočišče tukajšnjim prebivalcem in francoskim vojakom, medtem ko je silni grad pokleknil pod težo avionskih bomb. Kamni so postali mrzli, saj so morali gledati skozi stoletja trpeče jetnike, zaprte v smrtnih ječah, nečimrna gospoda pa se je zabavala.

Tudi mi smo prirejali v že obnovljenih dvoranih zabavne večere s pesmijo, plesi in igrami. To je bila priložnost, da se seznamimo med seboj. Razen številnih Francozev so bili tu še mladi iz Španije, Italije, Belgije, Švice, Amerike in Anglije. Tako je bila vsak večer tudi geografska učna ura. Predstavili smo vsak svojo domovino, pri čemer smo iskali kar se da lepe besede, da bi pokazali, kako najlepša je rodna dežela. Vodja tabora je sicer govoril, da smo si mladi po vsem svetu zelo zelo podobni,

našli pa smo kljub temu številne drobne zanimivosti v vsakem posamezniku. Učili smo se spoznavati človeka in kakšen večer smo se zbrali ter se pogovarjali o značajih in problemih vsakega posameznika. Torej nismo zidali le gradu, temveč tudi svojo osebnost. Vendar smo vse to v večini počeli pod pritiskom, zato smo bili po šestnajstih dnevih zelo srečni, ko smo zapustili našo trdnjavo in spregovorili besedo, s katero smo hoteli in kar smo hoteli. Za nami pa je ostal "le mur international", kakor smo imenovali zid, ki so ga gradile roke nas mladih iz raznih delov sveta.

Vladimira Šribar, 3.a

PO POTEH UMIRANJA, TRPLJENJA, UPANJA, VERE, HOTENJA, SVOBODE

Med aktivnosti, ki tesno povezujejo delovne ljudi in občane, posebno pa mlade zletnih področij, sodi tudi vsakoletna akcija "Spoznajmo kozarsko epopejo in krenimo po poteh udeležencev AVNOJ." Letos so na tej akciji, ki je trajala od 23. do 25. novembra, sodelovali mladi delavci, kmetje, študentje, srednješolci, pripadniki JLA in udeleženci NOB z zletnih področij: Karlovac, Banja Luka, Bihać, Prijedor, Sisak in Novo mesto. V osemnajstčlanski delegaciji občinske konference ZSMS Novo mesto smo bile tudi tri učenke naše šole.

V štirih dneh smo obiskali in položili vence na veličastne spomenike premnogim žrtvam sovražnikovega nasilja med narodnoosvobodilno borbo na Kozari, Šehitlucih pri Banja Luki, v Bosanskem Petrovcu, Drvarju in Bihaću. Ob obiskih spomenikov in muzejev smo imeli tudi ure zgodovine, na katerih smo bogatili naše znanje o NOB.

Nikoli ne bomo pozabili razgovora z borci, ki smo ga imeli prvi večer na Kozari. S svojim pripovedovanjem so nam živo slikali težke, a slavne čase naše NOB. Najbolj nas je pritegnil borec, ki nam je pripovedoval, kako je s šestnajstimi leti stopil v partizane in se boril tudi v bitkah na Neretvi in Sutjeski.

Nepozaben je bil tudi obisk muzeja v Bihaću. Mlada vodička nas ni seznanila samo s potekom in pomenom prvega zasedanja AVNOJ, ki se je tu vršilo, s citati iz raznih govorov in literarnih del, pripovedovala nam je tudi o trpljenju in velikem deležu prebivalcev Bihaća v vojni. Svoj govor je končala z besedami: "Malo vem o zgodovini, ker me o njej lahko učijo le knjige. Vsak dan pa se srečujem z zgodovino na ulici, ko vidim moža brez roke, ki jo je izgubil v boju, otroke, ki so v NOB izgubili starše, in ko na spomenikih v nepretrganih vrstah imen padlih

borcev berem imena šestnajstletnikov..." V nas je kot odmev na njeno pričevanje vstala pesen, želeli smo združiti vso preteklost s sedanostjo in obljubiti, da tudi sami ne bomo klonili. "Računajte na nas..." so pela naša srca, "vemo, kaj je pred nami..."

Pesen nas je družila vse dni in med nami skovala mnoga nova prijateljstva. Tako so se naše beležke napolnile z novimi naslovi iz Bihaća, Siska in drugih mest, naše albume so napolnile slike z novimi obrazi, odslej pa bomo še z večjo nero spoštovanja sledili besedam: kozarska ofenziva, desant na Drvar, rojstvo nove Jugoslavije...

Tanja Čibej, 3.a

NAŠA POT PO STAJERSKI

Vozimo se že kar precej dolgo. Celjska kotlina leži pred nami. Konca ji ne vidimo, zavita je v jesensko meglico, ki jo obdaja kot tančica. Tu pa tam se iz megle prikaže vrh drevesa. Megla je morje, drevo je otok, vsaj zdi se mi tako, ko opazujem to, še spečo pokrajino.

V avtobusu je toplo, prijetno. Ob zvokih kitare postanemo malce romantični. Pokrajina se začne prebujati, megle kar naenkrat izginejo in razgrnejo pred našimi očmi brezmejno ravno pokrajino, polno polj, njiv, posameznih hiš.

Prispemo v Sempeter. Ogledali naj bi si rimsko nekropolo. Čakamo. Stojimo na soncu, da bi si vsaj malo ogreli premrle dele telesa. Končno odklenejo vrata in vstopimo. Nenadna tišina nas zajame. To je nekdanje pokopališče, tu so nekoč počivali ugledni Rimljani pod veličastnimi grobnicami, revni kmetje in sužnji pod siromašnimi, grobo izklesanimi iz navadnega kamna. Kako

grozno, da so ljudje še na pokopališču delali tako velike razlike med bogatimi in revnimi!

Odpeljemo se naprej, proti Pohorju. Ravnina izgine, cesta se začne vzpenjati v breg in vijugati. Z obeh strani nas obdaja gozd, obsijan s soncem. Kaže se nam v vseh prelivajočih se jesenskih barvah. Človek bi kar verjel v otroško pravljico o palčkih, ki ponoči prebarvajo gozd v čudovito paletu barv: od rumenozelene preko rjave do škrlatnordeče.

Pripeljemo se do Osankarice na Pohorju, kjer je padel ves Pohorski bataljon do poslednjega moža. Pot nadaljujemo peš. Stara drevesa visijo nad našimi glavami, kot da nam hočejo pripovedovati o strašnih dramah, ki so se godile pod njihovimi krošnjami. Podrastja ni, tu rastejo le stara drevesa. To je kraj, posvečen zgodovini. Prispemo do spomenika, prižgemo dve rdeči sveči in položimo na spomenik šopek vrtnic.

Opazujem svečo. Plamen je visok in svetel, vosek se začne taliti ter vroč in rdeč polzi po sveči navzdol. Zdajci zagledam velikega gnusnega pajka, ki na svojih dolgih nogah počasi leze proti sveči. Prispe do nje, se je dotakne s svojimi dolgimi nogami in poskuša splezati nanjo. Ne uspe mu. Poskusi na drugem mestu. Prispe že skoraj do vrha, pa zopet pade s sveče. Poskusi tretjič. Zdajci z vrha zdrkne rdeč potoček voska, prispe do pajka, ga zalije in preplavi. Vidi se le morje rdečega voska. Zdelo se mi je, da sem gledala revolucijo, boj naših narodov proti okupatorju.

Sonja Pucelj, 2.d

SPORT, SPORT, SPORT, SPORT, ŠPORT, ŠPORT, SPORT, SPORT, SPORT,

TEK KOT OBLIKA REKREACIJE

Dr. Bannister, prvi človek, ki je eno miljo pretekel v manj kot štirih minutah, je tek označil takole: "Ze deset let tečem mnogokrat tedensko in razlogi, zakaj to počnem, se še vedno množijo. Tek po blatu ali v dežju ni nikoli dolgočasen. V teku najdem globoko zadovoljstvo, ki ga ne norem izraziti - ne glede na to, ali gre za zmago ali za poraz. Kljub naporom šport prinaša več užitka kot druge, lažje oblike sprostitve. Prinaša veselje, svobodo in vznemirjenjè, ki ga ni mogoče najti nikjer drugje... Včasih se mi zdi, da mi je tek dal preblišk največjega občutja, ki ga človek lahko spozna: istočasno sprostitvev duha in telesa."

Vsak začetek pa je težak. Zdrav, a netreniran človek bo le težko pretekel kilometer v treh minutah in pol; povprečni tekmovalci zmorejo enako razdaljo v dveh minutah in pol. Vsak, ki se je kdaj preskusil na nekoliko daljši razdalji, pozna pekočo bolečino v prsah, ki bolj straši, kot pa v resnici zavira tek. V premagovanju te bolečine je pot do uspeha. Organizem je neverjetno dovzeten za vzdržljivostni trening, ki je glavni namen rekreacijskega teka. Vendar človek ni le splet organov, ampak bitje z voljo in čustvi. S temi lahko premaga največje, še tako boleče napore. Človek, ki si želi okrepiti orgańsko moč, naj se loti teka, ne glede na starost. Po nekaj mesecih lahko človek, ki je redno tekkel, ugotovi, da se je srce okrepilo. Srčni utrip, ki ga navadno merimo zjutraj, preden vstanemo, se zniža, kar pomeni, da srce zdaj z manj utripi požene po telesu prav toliko krvi, kot jo je prej, ko je bilo netrenirano. Z vzdržljivostnim treningom minejo mnoge organske in drugačne težave, zato ni čudno, da je tek zadnja leta postal v svetu zelo priljubljena

oblika rekreacije. Tudi pri nas naletimo na ljudi, ki v parkih in gozdovih s tekom preskušajo svoje telesne in duhovne zmožnosti, a je videti, da so še nesproščeni, ker okolje njihove rekreacije še ne ceni tako, kot recimo igranje z žogo, plavanje ali smučanje. Vendar so ti začetniki najdragocenejši, saj so se za tek odločili iz notranje potrebe in ne zaradi reklamnih akcij.

Tek je neobvezna oblika rekreacije, saj lahko tečemo kjerkoli in kadarkoli, ne glede na število tekačev; mnogi najraje tečejo sami in doživljajo tek kot stik z naravo in samim sabo, druge pa spodbuja skupina, da podredijo telesno bolečino svoji volji in tempu sotekačev.

Čeprav ne gre za rekorde, človek vendarle občuti zadovoljstvo, ko postopoma ugotavlja rast svojih organskih moči. Zato ne bi bilo napak, če bi se ljubitelji teka oglasili v novomeškem atletskem klubu, kjer bi se z aktivnimi tekmovalci, trenerji in funkcionarji dogovorili za način svoje rekreacije.

Iz članka Janeza Pence
v biltenu AK Novo mesto

PISMA, PISMA, PISMA, PISMA, PISMA, PISMA, PISMA, PISMA, PISMA,

"PREKLANJE" Z GIMNAZIJSKO KULTURO

Vem, da se je na to temo že pisalo in govorilo, a nič zato. Na gimnaziji se ji radi izognemo. V mislih imam ustvarjalno delo nas gimnazijcev. Pa lepo po vrsti:

V letih, kar sem gimnazijec, se je izredno veliko spremenilo. Čutiti je, da se nekaj dogaja, da je več živosti kot pred tremi ali štirimi leti. Pa vendar bi bilo lahko življenja še več.

Ničesar ne bom hvalil, kar se je do sedaj naredilo, kajti na gimnaziji se že za najmanjšo stvar preveč radi hvalimo. Tako tudi glede ustvarjalnega dela nas mladih, ki se je baje vzdignilo na že zavidljivo visoko raven (če vzamemo gostilniško in alkoholno, ki je nujna posledica le-te, bo že držalo). Drugače pa smo še vedno nizko, tako nizko, da nas je lahko sram. Je že res, da smo v prvem letniku hodili na otvoritve razstav v galerijo le trije ali štirje učenci, danes pa je že okoli petdeset gimnazijcev rednih obiskovalcev (Vzpodbudno je to, da jih je vsaj polovica iz prvega ali drugega letnika). Toda gimnazijo obiskuje okoli sedemsto ljudi?! In ob tem se lahko pošteno zamislimo in vprašamo, kje je vzrok za tako stanje. Saj nam profesorji stalno govorijo: "Dajte, obiskujte galerijo, to se gimnazijcem spodobi!" Pa v teh treh letih nisem, kar obiskujem galerijo, nikoli videl na nobeni otvoritvi (razen dveh ali treh) več kot enega ali dva profesorja! To velja samo za gimnazijo, da o učencih drugih srednjih šol in ostalih intelektualcih sploh ne govorimo.

A da ne bomo govorili samo o galeriji, tudi drugje so prireditve zelo malo, ali pa sploh niso obiskane. Torej je stanje ne le enako, ampak slabše (Spomnimo se samo prijav za gledališki abonma).

Mislím, da se je na naši gimnaziji vse preveč razbohotila miselnost, da je kultura samo organiziranje raznih predavanj, nastopov in ne vem česa še. Na ustvarjalno delo pa se kar pozablja, kot da bi bila to stvar posameznika in nikogar drugega. Ustvarjalno delo je vendar prvo; organizacija koncertov pa nastopov, prireditev in podobno pa je samo nujna posledica. Seveda je lažje nekaj organizirati kot pa nekoga spodbujati k ustvarjanju in mu pomagati. Ob tem mi pač lahko takoj vržete nazaj: "Saj imamo na gimnaziji likovni, literarni krožek, pa filmski, tudi gledališko skupino in fotografski krožek smo hoteli ustanoviti, pa dijaki niso bili zainteresirani. Vse to je res. Vendar so krožki zame že zdavnaj preživela oblika spodbujevanja k ustvarjanju v takem pomenu, kot ga krožek danes ima. Prav imate, če rečete, da krožki morajo biti. Vendar morajo biti zato, da ti dajo neko osnovo, ki je nujno potrebna za kvalitetnejše ustvarjalno delo. To pa je premalo. Poleg krožka bi morale obstajati še neke skupine, katerih člani bi se sami dobivali na skupnih "sestankih" (Ne vem, če je ta izraz primeren za takšno dobivanje), se pogovarjali, izmenjavali mnenja, kritično ocenjevali dela in podobno, medtem ko bi delali in ustvarjali le doma. S temi krožki pa se dela samo tisto uro, ko krožek traja, potem doma pa nič. To pa je narobe, in to pošteno. In tako ni čudno, če kvaliteta ustvarjalnega dela ostaja še vedno na isti ravni, kot recimo pred dvemi ali desetimi leti. To bi morali spremeniti. Dajmo, organizirajmo na gimnaziji likovno, pa literarno, fotografsko, gledališko in podobne skupine: Gotovo se bo število ljudi, ki bi radi delali, povečalo in ne samo to, tudi kvaliteta ustvarjalnih del se bo dvignila (saj bo takoj prisotna večja konkurenca). In na koncu bi zagotovo dobili nekaj ljudi, ki bi resno delali, ne samo tisto uro v krožkih ali v nedeljo popoldne, ampak ves svoj prosti čas ter se predstavili s svojim delom vsej gimnaziji in mogoče še širšemu krogu, saj bi kvaliteta takih skupin nedvomno preseгла gimnazijski okvir. Garancija, da je zanimanje za ustvarjalno delo nedvomno veliko, je zagotovo lanskoletni rock-koncert v telovadnici, letošnja razstava fotogra-

fij, koncert v telovadnici (harfa, klavir, kitara), razstava del likovnega krožka, koncert Tomaža Zorka ali pa odziv na nagradni natečaj ob osmem februarju - če izvzamemo glasbeno in delno fotografsko področje.

Ob vsem tem pa še vedno na gimnaziji nekaj pozabljamo. Ne smemo pozabiti, da se da v naših letih izredno veliko ustvariti (Dokaz za to je nedvomno "novomeška pomlad"). Torej bi morali prav vsako ustvarjanje pošteno podpreti. Pa nimam občutka, da je tako. Značilno je mišljenje: "Lepo, da ustvarjaš, da nekaj delaš, vendar je to tvoja stvar." Vendar to ni stvar posameznika, ampak množice, zato moramo ustvarjanje podpirati. Tukaj pa bi morali nastopiti profesorji! Se tistih nekaj učencev, ki so delali ali delajo, obupa, saj se ne morejo uveljaviti, ne morejo se spraviti na površje iz tistega svojega okvira, kjer so njihova ustvarjalna dela izpostavljena kritiki le nekaj učencev. Prav take je treba potisniti naprej, v širši prostor, kjer je možnost uveljavitve, kjer se začno dela ocenjevati; kjer so izpostavljena kritiki (In takšen prostor se v Novem mestu oblikuje, prostor, kjer se daje možnost mladim). Potreben je samo tisti prvi korak, ta pa je najtežji. Torej bi k temu koraku prav profesorji lahko največ pripomogli. Sicer bo tudi z drugimi tako, kot je bilo z Dušanom Plutom, Roweno Božič, Andrejem Vircem ter Lidijo Gačnik (verjetno je takih še veliko več), kjer se je vse ustavilo, njihovo ustvarjalno delo ni več tako intenzivno ali pa ga sploh ni. Mogoče se motim in vsi ti delajo, toda o njih se nič ne sliši. In če se nič ne sliši, potem tudi niso imeli možnosti, da se uveljavijo, kajti delali so, in to izredno uspešno.

In če se takim, ki resnično delajo, ne da nobene možnosti, kako lahko sploh govorimo, zakaj mladina nič ne dela? Zato, ker se je ne spodbuja, ker se ji ne da možnosti, da bi svoje potencialne sposobnosti do kraja razvila. Ali se je na naši šoli slučajno že komu posvetilo, da se tako ubijajo talenti, in to prav v času, ko bi bila intenzivnost ustvarjanja lahko zelo močna? Potem se

pa čudimo, da hodi mladina po lokalih, da ji je edina zabava ples, pa da imamo v Novem mestu, mestu s petindvajset tisoč prebivalci samo dva akademska slikarja, pa enega pisatelja, da o glasbenikih, gledališčnikih in drugih sploh ne govorimo. Pa še za te s ponosom rečemo, da so bili nekoč učenci gimnazije. Kako radi se spomnimo na "novomeško pomlad". In kako radi se bomo spominjali tistih, ki na tej gimnaziji niso obupali in so se potem v drugem okolju uveljavili.

Ali ne bi bilo bolje, ko bi takim pomagali in bi potem lahko upravičeno rekli, da so bili učenci Gimnazije Novo mesto v pravem pomenu besede, da se jim je pomagalo, da so že na gimnaziji dosegli nekaj, zaradi česar se jih vsi radi spominjamo.

In zakaj sem se odločil vse to napisati? Zato, ker si nihče od učencev očitno ne upa nič konkretnega izreči, in zato, ker smo mi vsi tako ubogi, ubogi ste vi ostali, uboga je naša zavest, naša nezmožnost in ubogo je vse to nategovanje. Zato že enkrat udarimo po mizi s svojimi dolgimi nosovi in razkadimo to ubogo pasivnost, katere glavni krivec je vsekakor povprečni gimnazijec (teh je tudi največ), ki predstavlja zaradi svoje pasivne vloge v šolski skupnosti del tistega inventarja, ki na gimnaziji samo životari in prav lepo živi, v bistvu pa dela škodo vsem, ki so se pripravljene boriti za nekaj novega, boljšega, naprednejšega.

In o tem je treba govoriti, da, kar naprej se preklati s to našo gimnazijsko kulturo (to naj bi postalo nuja), sicer bomo zopet zaspali. In zdaj zaspali je škoda, kajti na gimnaziji na tem področju nekaj tli in zdaj je čas, da končno vse to zagori.

Da pa bo to zagorelo, pa boste poskrbeli vi, prvi in drugi letniki, kajti le tako boste uspešno delali, se razvijali in tudi kaj NAREDILI.

Saša Fuis, 4.b

RAZMISLJANJE O (NE)KULTURNEM ŽIVLJENJU NA
NAŠI GIMNAZIJI

O kulturnem mrtvilu, ki trenutno vlada v Novem mestu, je bilo že marsikaj napisanega. Pri tem smo vsi znali kritizirati neorganizirano delo in nesposobnost vodstva ZKO. Nihče pa ni pomislil na to, da je pravzaprav (ne)delo občinske ZKO odraz (ne)dela KUD po šolah, DO in KS ter raznih drugih kulturno-umetniških institucijah v Novem mestu. Menim, da tudi kulturno življenje na naši gimnaziji ni zadovoljivo in da je preslabo organizirano. Pred dvema letoma smo ustanovili MKUD Oton Župančič z namenom, da bi kulturno življenje na gimnaziji zaživel, da bi kulturo približali učencem tako, da se ne bi udeleževali raznih kulturnih prireditev samo zato, ker to morajo, ampak da bi čutili neko potrebo po ustreznem zadovoljevanju kulturnih potreb. Res je sicer, da so člani IO MKUD organizirali nekaj uspešnih večerov poezije, da vsako leto organizirajo bralno značko, da koordinirajo delo različnih krožkov..., vendar to ni dovolj.

V ta krog kulturnega izobraževanja je bilo namreč vključenih premalo naših učencev, lahko celo rečem, da smo na teh in podobnih prireditvah vedno srečevali iste obraze. Tudi na redkih prireditvah, ki jih organizira ZKO (koncerti, gledališke predstave...), srečujemo vedno iste učence. Žalostno pa je, da tudi procent udeležbe profesorjev ni dosti večji.

Že četrto leto potekajo pogovori o ustanovitvi foto krožka, vendar ti pogovori še vedno niso rodili ustreznih rezultatov. Na naši šoli imamo nekaj izvrstnih fotografov, ki precej pomenijo tudi v slovenskem merilu. Z njihovo pomočjo bi lahko zelo popestrili kulturno življenje na šoli, poleg tega pa bi lahko tudi uspešno vzgajali mlajši kader.

Kritiko zaslužijo tudi posamezni krožki, ki so vključeni v delo MKUD. Menim, da so se krožki s svojim delom premalo približali

učencem. Učenci, ki teh krožkov ne obiskujejo, ne vedo, kako delo v krožku poteka. Likovni in oblikovalni krožek sicer redno razstavlja svoja dela v vitrinah na hodniku, vendar je to premalo. Marsikoga izmed nas zanima, kako je razstavljeno delo nastalo, kakšne probleme je imel avtor pri ustvarjanju...

Člani recitatorskega in dramskega krožka, kljub temu da imamo sorazmeroma kvalitetno strukturo članstva, še nismo bili sposobni sestaviti prireditve, ki ne bi bila vezana na kakšen praznik ali obletnico. Nismo bili sposobni "naštudirati" preprosto igro, s katero bi šli med učence, po razredih in jim tako približali eno izmed oblik kulturnega ustvarjanja. Žalostno je tudi, da člani filmskega krožka mislijo, da obstaja krožek samo zaradi njih! Verjetno se je našlo precej dijakov, ki so se od desetletnici filmskih abonmajev v Novem mestu zamislili. Vpraševali so se, kaj je naš filmski krožek ustvaril v tem obdobju. Ne bi bilo slabo, da bi širšemu krogu predstavili svoje delo od ustanovitve krožka pa do danes.

Verjetno razgovor z učenci, ki so pred desetimi leti delali na kulturnem področju na naši gimnaziji, ne bi bil dolgočasen. Pri tem bi lahko tudi praktično ugotovili, ali smo ob posredovanju kulture najširšemu krogu učencev napredovali oz. nazadovali.

V razredih se premalo čuti delo kulturnih referentov, saj je premalo ustvarjalnega dela učencev v najožjih skupnostih.

Mislím, da je potrebno spregovoriti še nekaj besed o našem dijaškem glasilu STEZICE. Stezice so sicer pisane na zavidljivo visoki umetniški ravni, vendar to ni glasilo učencev novomeške gimnazije, ampak glasilo peščice učenk, ki svoja dela vedno objavljajo v Stezicah, ne glede na to, če so s prejšnjimi podobnimi sestavki vzbudile zanimanje širšega kroga (učencev!) ali ne. Stezice tudi ne morejo biti samo literarno glasilo. Morajo biti odraz celotnega življenja in dela na šoli. Ko sem prebrala zadnji številki Stezic, sem sicer ugotovila, da se je stanje

nekoliko izboljšalo, toda - samo nekoliko.

Edino svetlo točko mojih razmišljanj predstavlja delo novinarskega krožka. Res je sicer, da je delo v krožku zaživelo šele pred dobrim letom in pol, vendar je kljub kratkemu časovnemu obdobju članom krožka uspelo, da so posegli v vsa področja življenja na šoli. Delo novinarskega krožka se med dijaki zelo občuti in mnogi drugi krožki bi lahko s pridom uporabili izkušnje "novinarjev" pri preusmeritvi svojega dela.

Menim, da vodstvo MKUD dela osnovno napako v tem, da preveč teži za posredovanjem tako imenovane "visoke kulture" učencem, pri tem pa se ne zaveda, da mnogi izmed nas nimajo še osnovne kulturne izobrazbe.

Nad vsem tem bi se bilo potrebno pošteno zamisliti.

Upam, da ta sestavek ne bo izzvenel v prazno. Nočem tudi, da bi sprožil polemiko med učenci ali krožki. Želim si le, da bi ob pomoči takih in podobnih razmišljanj začeli pravilno obravnavati kulturo.

Naj dodam še to, da je ta kritika nastala na osnovi daljšega razmišljanja več učencev. Upam, da člani IO MKUD sestavka ne bodo razumeli kot kritiko njihovega osebnega dela, ampak da je to kritika vseh nas, ki doslej nismo dovolj storili za to, da bi se delo MKUD pravilno usmerilo.

Mojca Galeša, 4.b

KRITIKA ALI KRITIZIRANJE?

(ali odgovor na razmišljanje Mójce Galeše "o (ne)kulturnem življenju na naši gimnaziji")

Čeprav se navadno odgovor na kritiko ne začne z obravnavo zaključka kritike, bi pričela s tem. Avtorica namreč "noče, da bi njen sestavek sprožil polemike med učenci ali krožki." Mislim, da je namen vsake kritike (če je seveda ta ustvarjalna) povsem drugačen. Kritika mora povzročiti borbo mnenj; vsak lahko svobodno izrazi, kar meni. Avtor kritike pa mora pozvati tiste, ki jim kritiko namenja, na izmenjavo morebitnih drugačnih pogledov. S tem izrazi, da se je pripravljn soočati s pogledi drugih in potem argumentirano dokazovati pravilnost svojih pogledov. Prepričana sem, da bo kritika polemiko sprožila, kajti mnogi so lahko ob njej upravičeno prizadeti.

Avtorica pravi, da je sestavek nastal na osnovi daljšega razmišljanja več učencev. Pogovarjala sem se z nekaterimi od tistih učencev in tako izvedela, da so pričakovali drugačno kritiko. Kolikor sem s tem pravilno seznanjena, kritika ni nastala kot plod daljšega razmišljanja, ampak v povsem določeni situaciji. Zato avtorici predlagam, da spregovori o problemu, ki je to njeno razpravljanje sprožil. Le tako bo lahko k rešitvi problema ustvarjalno prispevala. Če svoje poglede enačimo s pogledi drugih, se morajo seveda oni s kritiko strinjati, temelj za to pa je, da jo sami predhodno preberejo in zavzamejo do nje svoje stališče. To se ni zgodilo, zato smemo jemati to kritiko izključno kot mnenje avtorice.

Avtorica "upa, da člani IO MKUD sestavka ne bodo razumeli kot kritiko njihovega osebnega dela, ampak da je to kritika vseh nas, ki doslej nismo dovolj storili za to, da bi se delo MKUD pravilno usmerilo." S tem svojim stavkom namerno ali nenamerno poudari, da je za tako stanje krivo prav vodstvo MKUD, saj vemo,

da je njegova naloga usmerjanje kulturnega življenja.

Nekatere avtoričine izjave nam lahko povedo, da dela MKUD na gimnaziji sploh ne pozna. Pravi, da je IO MKUD organiziral nekaj uspešnih večerov poezije, da vsako leto izvede bralno značko, drugih akcij ne omenja. V dveh letih, odkar MKUD obstaja, ni bilo nobenega literarnega večera. To pa predvsem zaradi tega, ker bi bila s tem udeležba omogočena le učencem iz Novega mesta in bližnje okolice. Organiziranih pa je bilo nekaj drugih akcij, ki jih avtorica ne omenja. Lani smo začeli z navezovanjem stikov s črnomaljsko gimnazijo. Izmenjali smo razstave, pri nas so gostovali s kulturno prireditvijo, s katero so nam predstavili svoje literarno in glasbeno ustvarjanje. Učenka črnomaljske gimnazije Mateja Kolečnik je pri nas gostovala s svojim koncertom protestnih pesmi. Na kulturni prireditvi so se nam predstavili učenci, ki ne objavljajo svojih prispevkov v Stezicah, in učenci, ki že dobro obvladajo nekatere instrumente.

Letos so se nam z literarno-glasbeno uro predstavili učenci drugih letnikov. Poslušali smo koncert za kitaro, harfo in klavir in pa koncert kantavtorja Tomaža Zorka. Seveda to še zdaleč ni dovolj, vendar pa o kulturnem mrtvilu na gimnaziji tudi ne moremo govoriti. Avtorica pravi, da se na prireditvah srečujejo vedno isti obrazi in da jih obiskuje premajhno število učencev. S tem se povsem ne strinjam. Veliko učencev se je udeležilo koncerta Mateje Kolečnik, učilnica je bila ob nastopu Tomaža Zorka nabito polna, prav tako je bila telovadnica na koncertu za kitaro, harfo in klavir popolnoma zapoljnena. Tudi na literarno-glasbeni uri se je zbralo veliko učencev in tudi profesorjev. Mislim, da torej ne moremo govoriti o premajhni udeležbi, prej o tem, da bi bilo potrebno organizirati več takih prireditev. Zanimivo pa je to, da se nekateri učenci, ki se imajo za kulturno izredno osveščene, teh kulturnih prireditev niso udeležili.

O delu posameznih krožkov ne bom govorila, mislim pa, da se bodo krožki oglasili sami. Omenila bi samo to, da ne razumem, zakaj se v tej poplavi kritiziranja avtorica tako pohvalno izraža o delu novinarskega krožka, ki je zanjo "edina svetla točka" njenega razmišljanja. Mar se res delo tega krožka na gimnaziji tako zelo občuti in bi lahko drugi krožki s pridom uporabljali njegove izkušnje? Menim, da se lahko ob takih pogledih čutijo prizadete vsi ostali krožki, ki delujejo v okviru MKUD.

Ne razumem izjave avtorice, "da vodstvo MKUD dela osnovno napako s tem, da preveč teži za posredovanjem tako imenovane visoke kulture učencem". Ne vem, kaj želi s tem povedati. Prireditve in sploh vse akcije, ki jih je organiziral MKUD, so bile dostopne vsakomur. Na njih so se predstavili naši vrstniki; bile so izraz našega dela, naših pogledov na življenje in svet. Zanima me torej, kaj je za avtorico tega teksta visoka kultura. Med uspešnejšimi akcijami MKUD vsekakor izstopa prireditve ob 29. novembru, ki je avtorica sploh ne omenja. Do zdaj se je organiziranje proslav omejevalo izključno na recitatorski krožek, tokrat je bilo njegovo delo omejeno na izvedbo. Pri oblikovanju idej za proslavo, sestavi programa, pripravi scene je sodelovalo veliko število dijakov (preko trideset), ki so dolgo delovali na tem področju.

Kritiko izreka avtorica Stezicam. Pravi, da je to "glasilo peščice učenk, ki svoja dela vedno objavljajo v Stezicah, ne glede na to, če so s prejšnjimi podobnimi sestavki vzbudile zanimanje širšega kroga učencev ali ne." S tem avtorica razvrsti celotno delo tistih, ki so pisale v Stezicah. Ne vem, kaj hoče doseči s tem. Mogoče to, da bi prenehale pisati v Stezicah? Zanima me tudi, kako se lahko predhodno (torej pred objavo v Stezicah) vzbudi interes širšega kroga. Mislim, da je edina možnost predstavitve objava v Stezicah ali pa nastop na literarni uri. Stezice so naše glasilo, zato pišimo vanj. Vprašanje

UREDNIŠTVO STEZIC

R A Z P I S U J E

natečaj za naslovno stran glasila

Prispevke oddajte do 20. januarja 1980.

Najboljši prispevki bodo

zagrajeni!

UNIVERSITY OF TORONTO

LIBRARY

110 St. George Street, Toronto, Ontario

Acquired by the University of Toronto
from the University of Toronto Library

• • • • •

• • • • •